

N:o 87.

Af herr **A. Bokström**, om ändrad lydelse af § 53 värnpligtslagen den 5 juni 1885.

Under 1885 års riksdag tilläto sig Gotlands läns dåvarande riksdagsmän att i underdånighet påkalla Konungens nådiga uppmärksamhet på den ogynsamma ställning, hvori Gotlands beväring sig befunde, såväl genom beskaffenheten af den undantagslag, som då var gällande i fråga om tiden och sättet för beväringsskyldighetens utgörande, som ock derigenom att beväringssmannskapet i Gotlands län icke kommit i åtnjutande af de förmåner, som blifvit åt detsamma utlovade, då Gotlands befolkning genom sina sockenombud skulle hafva åtagit sig den i förhållande till öfriga provinser väsentligen ökade beväringsskyldighet, som ålegat densamma allt sedan år 1811. Riksdagsmännen anhöllo derjemte i underdånighet om rättelse i detta förhållande, så att, om det ansåges oafvisligen nödigt att beväringen på Gotland fortfarande skulle vara ordnad annorlunda än beväringen i öfriga delar af riket, Konungen ville låta öfverse då gällande bestämmelser och föreskrifter om Gotlands nationalbeväring, i syfte att denna beväring måtte erhålla samma skydd af lag och enahanda utrustning, aflöning, underhåll beklädnad och omvårdnad i öfrigt som den öfriga beväringen.

Denna underdåniga framställning har ingalunda blifvit lemnad utan nådigt afseende. Redan vid 1886 års riksdag framlades nådig proposition till förändrad lydelse af § 53 värnpligtslagen den 5 juni 1885, och sedan Riksdagen i hufvudsak bifallit hvad Konungen deri föreslagit, har den gotländske värnpligtiges tjänstetid blifvit begränsad till 20 år, räknade från och med det kalenderår, under hvilket han fyller

19 år, och så fördelade, att den värnpligtige tillhör beväringen i 12 och landstormen i 8 år, hvarjemte öfningsdagarne i fredstid bestämts till 54, och har i sammanhang dermed, bland annat, stadgats, att, der för tillämpningen af de i nämnda § gifna särskilda föreskrifter rörande värnpligtens utgörande i Gotlands län erfordras undantag i ett eller annat hänseende i fråga om de i värnpligtslagen gifna bestämmelser, Konungen egde derom förordna.

För sådant ändamål och med anledning af § 137 i nådiga förordningen den 6 december 1886 angående värnpligtiges inskrifning och redovisning samt deras tjenstgöring m. m. meddelade stadganden derom, att samma förordning skall vara gällande jemväl i afseende på invånare i Gotlands län med den olikhet, som af Konungen i särskild författning bestämmes, har en sådan nådig förordning den 17 i samma månad utgifvits, att från och med ingången af år 1887 träda i tillämpning.

Ehuru genom nyssnämnda lagförändringar undantagslagstiftningen i ofvannämnda hänseende blifvit i så väsentliga delar bibehållen, att den gotländska befolkningen, så länge denna undantagslagstiftning gäller, icke kan anses vara i åtnjutande af full medborgarrätt i det svenska statssamfundet, hvilket icke af någon annan, genom sitt läge lika mycket eller mera hotad gränsprovins än Gotland fordrar, att den för ortförsvaret och neutralitetens upprätthållande erforderliga försvarsstyrkan skall utfyllas med en ökad personlig värnpligt, så måste likväl tacksamt erkännas, att åtminstone den del af Gotlands beväring, som årligen öfvas, från och med år 1887 verkligen vunnit de öfriga förmåner, som med ofvannämnda underdåniga petition åsyftats, nemligen enahanda utrustning, aflöning, underhåll och beklädnad m. m. som beväringen i rikets öfriga provinser.

En icke obetydande grupp af gotländska värnpligtige, nemligen de vid Visby sjömanshus inskrifna sjömännen, hafva likväl genom dessa bestämmelser kommit i en väsentligen svårare ställning än tillföre och i jemförelse med sina vid andra sjömanshus i riket inskrifna jemnåriga, och enligt mitt förmenande är en snar rättelse i detta hänseende af nöden.

Den allmänna värnpligtslagen synes hafva förutsett, huru svårt och nästan omöjligt det är för sjömännen, som merendels, då de icke äro i utrikes fart för långturer sysselsatta, tidigt på våren vid sjömanshusen inmönstra till sina befattningar i handelsflottan, att på samma sätt som öfriga värnpligtige öfvas i vapenföring.

Sålunda är det stadgadt, att vid sjömanshus inskrifna värnpligtige skola inskrifvas vid flottan och under fredstid fullgöra hela sin vapenöfningstjenstgöring under första året af sin tjenstetid, och att värnpliktig, som styrker, att han vid ingången af det år, hvarunder han fyller 21 år, varit vid sjömanshus inskrifven minst 4 år och deraf under minst 12 månader haft anställning i utrikes sjöfart, skall vara fri från all öfning i fredstid emot förpligtelse att tillhöra flottans reserv under hela sin värnpligtstid och deröfver till och med det kalenderår, under hvilket han fyller 40 år.

Men detta gäller icke för de vid Visby sjömanshus inskrifna värnpligtige.

Äfven dessa kunna visserligen vinna befrielse från all öfning i fredstid (§ 13 kongl. förordningen den 17 december 1886), om de kunna styrka sig vid ingången af det år, då de fylla 19 år, hafva varit vid sjömanshus inskrifna minst 4 år och deraf under minst 12 månader haft anställning i utrikes sjöfart, i hvilket fall de skola under hela sin värnpligtstid tillhöra Gotlands läns beväringens reserv, men öfriga vid Visby sjömanshus inskrifne hafva att precis som alla andra gotländska värnpligtige på 3 år fullgöra sina 54 dagars vapenöfning.

Nu föreligger emellertid det sjelfklara förhållandet, att de vid Visby sjömanshus inskrifna värnpligtige i regeln icke kunna med samma lätthet som 21-åriga sjömän vid andra sjömanshus redan vid 19 års ålder styrka sig hafva varit 4 år vid sjömanshus inskrifna och deraf tillbragt 12 månader i utrikes sjöfart. Den naturliga följd af detta stadgande har bland annat varit, dels att Gotlands läns beväringens reserv enligt de officiella uppgifterna utgjorde

den 1 januari 1890..... 2 man

och dels äfven att bötesförteckningarna å Gotlands inskrifningsområde tillhörande beväringmän, som försummat fullgöra sin vapenöfning, kommit att i en oroande grad svälla ut.

Under det att sjömäns frånvaro, i och för såväl inrikes som utrikes sjöfart, från vapenöfning vid Gotlands forna nationalbeväring ansågs som laga förfall, så har från och med år 1887 en annan uppfattning måst göra sig gällande i sådana fall. Sålunda hafva af vid Visby sjömanshus inskrifna sjömän såsom förfallolöst frånvarande från vapenöfning antecknats

år 1887.....	67 st. af 247 inskrifne
» 1888.....	69 » » 288 »
» 1889.....	89 » » 309 »
» 1890.....	229 » » 280 »

beroende det lägre antalet förfallolöst frånvarande under de 3 första åren derpå, att vederbörande inskrifningsnämnder, med stöd af § 12 i Kongl. Maj:ts ofvan åberopade förordning den 17 december 1886, meddelat ett större antal värnpligtige sjömän uppskof med tjänstgöring till det år, under hvilket de fylla 22 år.

Den gotländske sjöman, som numera från sina färder återkommer till hembygden, är sålunda i regeln hemfallen till böter, som under en flerårig frånvaro kunna växa till betydande belopp, eller, om tillgång till böternas gäldande saknas, till fängelse, ett emottagande som icke är egnadt att stärka de band, som fästa honom vid hembygd och fädernesland.

Att under år 1890 af 289 värnpligtige sjömän, alla tillhörande den, såsom jag vågar påstå, synnerligen laglydiga gotländska befolkningen, ända till 229 eller 79 procent varit från vapenöfning förfallolöst frånvarande, under det att redovisningen af öfriga gotländske värnpligtige lemnar ett synnerligen vackert resultat, är ett sakförhållande, som synes vara förtjent af synnerlig uppmärksamhet och som tyder på, att nu gällande bestämmelser rörande tid och sätt för värnpligtens utgörande alldeles icke lämpa sig för sjömännens förhållanden.

Jemväl i ett annat viktigt hänseende är den vid Visby sjömanshus inskrifne värnpligtige i en mindre gynnad ställning än de vid öfriga sjömanshus inskrifne derigenom, att de icke liksom dessa senare hänvisats att för öfning i fredstid och tjänstgöring i krig tjena vid flottan, der deras sjömannaduglighet kan komma till gagn, utan skola de i stället, ehvad de tillhöra Gotlands läns beväring, landstorm eller s. k. reserv vara pligtige att göra någon sorts tjänst på landbacken, hvartill de i allmänhet torde sakna erforderlig öfning, håg och lämplighet.

Att råda bot för dessa svåra olägenheter på annat sätt än genom en ändring i värnpligtslagen, i syftning att dess allmänna bestämmelser skola gälla jemväl för vid Visby sjömanshus inskrifna sjömän, torde näppeligen kunna utfinnas. En sådan lagförändrings genomförande måste emellertid i någon mån bero af frågan, om och i hvad mån bibehållandet af dessa sjömän vid speciellt Gotlands försvar kan tillmätas någon afsevärd betydelse, och må det tillgifvas mig, att jag, ehuru icke fackman, vågar derom uttala min mening.

Det låter ju säga sig att, då Gotland genom sitt läge och sin beskaffenhet i öfrigt måste anses vara en af de punkter af fäderneslandet, som företrädesvis kunna väntas blifva föremål för en neutralitetskränkning genom någon i Östersjön krigförande magt, som har behof af dess

hamnar m. m., icke en enda man der kan undvaras, som skulle kunna användas till värnande af den neutralitet, som vår regering vill och måste upprätthålla, om vårt folks önskan att få lefva i fred med sina grannar skall varda respekterad, och om vi vilja skydda oss för de allvarligaste efterräkningar från deras sida, som haft men af att vi icke förmått värja vårt område för neutralitetskränkningen.

En neutralitetskränkning kan emellertid icke tänkas komma från annat håll än från någon af Europas stormagter, som för vinnande af sina syften icke lärer vara i förlägenhet för att kunna lämpa sin anfallsstyrka emot Gotland efter den beväringkontingent, som i denna den minsta af rikets provinser kan uppställas, äfven om årklasserna för beväringen der än ytterligare ökades och öfningsdagarnes antal mångdubblades.

Att den gotländska beväringen, som i olikhet med fastlandets saknar stödet af stamtrupp, undantagandes en på 100 man för artilleri-corpsen, och som lärer sakna tidsenliga gevär och tillräckligt ammunitionsförråd, lida brist på beklädnadspersedlar, träng och öfvadt trängmanskap, sjukvårdsmateriel och öfvadt sjukvårdsmanskap, icke kan, åt sig sjelf lemnad, lösa en sådan försvarsuppgift, synes ligga för öppen dag. Enda möjligheten för denna uppgifts lösande är väl, om riket med någon del af sin krigsmagt kan lemna den gotländska beväringen det stöd, som erfordras för upprätthållandet å denna hotade punkt af vår neutralitet, som väl i främsta rummet är en hela rikets och icke endast den minsta och svagaste provinsens privata angelägenhet.

Visserligen har den år 1886 varande chefen för landtförsvarsdepartementet i Riksdagens Andra Kammare yttrat: »*Då antagligt är, att vi icke hafva råd att under ett krig skicka trupper från fastlandet, utan måste använda dessa på ställen, der faran är större eller synes större, så måste vi öfverlemna åt gotlänningarne sjelfva att försvara sin ö.*»

Och chefen för generalstaben har likaledes i ett underdånigt utlåtande af den 20 februari 1886, hvaruti han erkänner att Gotland »*på grund af sitt från fastlandet afskilda läge är en i militäriskt afseende ömtålig punkt, som måste blifva föremål för synnerlig uppmärksamhet, då det gäller att ordna landets försvar i dess helhet*», vidare bland annat anfört, att »*besittningen af ön Gotland — en besittning, som bör förefalla vår fiende jemförelsevis lätt förvärfvad, då öns försvarskrafter äro hänvisade hufvudsakligen till sig sjelfva allena — kan ur sagda synpunkt vara honom synnerligen önskvärd, ty med denna ö i sina händer har han vunnit en dyrbar pant, som vid framtida fredsslut kan utbytas mot andra fördelar*».

Under erkännande af att man väl kan tänka sig sådana krigslägen, som förbjuda öfversändande till Gotland af den krigsstyrka, som jemte der befintliga beväringstrupper är ofvisligen nödig för att neutraliteten på denna hotade punkt skall kunna upprätthållas, har Gotlands befolkning likväl ännu den fasta tillit, att Sveriges Konung såsom högste befälhafvare öfver rikets krigsmagt, aldrig någonsin skall såsom allmän regel göra gällande den meningen, att Gotlands försvarskrafter, för såvidt dermed menas dess beväring, om krigsfara hotar, skola vara hänvisade hufvudsakligast till sig sjelfva allena.

Skulle likväl så olyckligt vara, att den fåtaliga gotländska beväringen, hvilkens öfning och utrustning för närvarande åtminstone lemna mycket öfrigt att önska, måtte lemnas utan det understöd från moderlandet, som är ett oeftergifligt vilkor för att densamma skall kunna fylla sin uppgift och att öns besittning sålunda blir för *»vår fiende jemförelsevis lätt förvärfvad*, så kan väl en sådan olycka icke anses vara härflytande från den omständigheten, att denna beväring numerär är ett eller annat hundratal mindre än den möjligen kunnat vara, utan från beskaffenheten af dess utbildning och utrustning samt af de befästningar och öfrigt kustförsvar, som kunna vara på Gotland anordnade, och framför allt från den ogynnsamma omständigheten att erforderlig hjälp och understöd från moderlandet uteblifvit.

Enligt officiella uppgifter beträffande Gotlands inskrifningsområde beväringstyrka den 1 januari 1890 utgjorde densamma

beväring, 12 årsklasser.....	3,243	man
landstorm 8 d:o	1,951	»
reserv.....	2	»

eller tillsammans 5,196 man.

Enligt här bifogad uppgift från befälhafvaren vid Visby kompani-område, der de vid Visby sjömanhus inskrifna sjömännen äro rullförda och skola tjenstgöra, tillhörde under år 1890 af dessa sjömän

395 beväringen
113 landstormen och
1 reserven.

Summa 509 man.

Denna siffra kan vid första påseendet synas vara af någon betydelse för Gotlands försvar, men vid närmare granskning torde det likväl tydligt framgå, att densamma till allra största delen är en försvarsstyrka på papperet, men icke i verkligheten. Detta framgår af

hvad som redan anförts beträffande under åren 1887—1890 inskrifna och förfallolöst frånvarande sjömännen och af ofvan åberopade uppgifts innehåll i öfrigt derom, att de värnpligtiga sjömän, som bevizat vapenöfningarna, utgjorde

år 1887	.....	11	man	af	247	värnpligtige
» 1888	.....	23	»	»	288	»
» 1889	.....	25	»	»	309	»
» 1890	.....	28	»	»	289	»

Häraf vill det synas mig, att de i verkligheten vapenöfvade sjömännens antal är så försvinnande litet, att det icke kan vara af någon afsevärd betydelse för Gotlands försvar, om dessa sjömän rullföras till fullgörande af sin värnpligt vid Gotlands beväringstrupper eller vid flottan.

Det är ock att märka, att den gotländske sjömannen icke ovillkorligen behöfver låta inskrifva sig vid Visby sjömanshus, enär han är lagligen berättigad att, såsom mången gotländsk sjöman redan gjort, låta inskrifva sig vid annat sjömanshus. Detta kan vara förenadt med någon olägenhet för honom, men om i hög grad olämpliga och obilliga värnpligtsbestämmelser drifva honom derhän, så blir det väl så, att allt större skaror af de gotländska sjömännen komma att begagna sig af denna fullt lagliga utväg, som visserligen kommer att blifva synnerligen menlig för den gotländska sjöfartsnäringsen och dem, som eljest vid Visby sjömanshus behöfva inmönstra sjöfolk.

Med stöd af hvad jag sålunda tillåtit mig anföras, får jag vördsamt anhålla,

dels att Riksdagen för sin del ville antaga följande

Lag

angående förändrad lydelse af § 53 värnpligtslagen
den 5 juni 1885.

Denna lag skall å invånarne i Gotlands län tillsvi-
vidare tillämpas, med den olikhet med afseende på
tiden och sättet för värnpligtens fullgörande,

a) att värnpligten för invånare i Gotlands län
inträder från början af det kalenderår, under hvilket
han fyller nitton, och fortfar till och med det, under
hvilket han fyller trettioåtta år;

b) att tjänstetiden i beväringen är tolf år, hvaraf sex i första och sex i andra uppbådet;

c) att den värnpligtige är, sedan han blifvit inskrifven, skyldig att för sin utbildning tjänstgöra under fredstid i femtiofyra dagar; hvilken tjänstgöring från och med år 1887 skall af vederbörande årsklasser fullgöras med trettio dagar under det första, med tolf dagar under det andra och med tolf dagar under det tredje året;

d) att, då beväringen jemlikt § 28 till tjänstgöring inkallas, det andra uppbådet icke skall uppfordras, förr än första uppbådet från hela länet blifvit inkalladt, samt att såväl under freds- som krigstid de värnpligtige i Gotlands län skola vara befriade från tjänstgöring utom länets område.

Hvad här är stadgadt gäller dock icke för vid Visby sjömanshus inskrifna sjömän, beträffande hvilka värnpligtslagens allmänna bestämmelser skola lända till efterrättelse.

Der för tillämpning af de i denna paragraf gifna särskilda föreskrifter rörande värnpligtens utgörande i Gotlands län erfordras undantag i ett eller annat hänseende från öfriga i denna lag gifna bestämmelser, eger Konungen derom förordna;

och dels äfven i underdånig skrifvelse anhålla, att, om nämnda lagförändring vinner nådigt godkännande, Konungen ville förordna om sådan ändring i förordningen angående särskilda föreskrifter för inskrifningen och redovisningen af värnpligtige i Gotlands län den 17 december 1886, som af denna lagförändring påkallas.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 26 januari 1891.

Aug. Bokström.

I förestående motion instämma:

P. Larsson.

Ludvig Norrby.

Bilaga n:o 1.

Uppgift å beväring och landstorm inom Gotlands inskrifningsområde den 1 januari 1890.

Tab. 1. Beväring.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Truppfdelningar m. m.	1 klass.	2 klass.	3 klass.	4 klass.	5 klass.	6 klass.	7 klass.	8 klass.	9 klass.	10 klass.	11 klass.	12 klass.	13—20 klasser.	S.ma.	Anteckningar.
<i>Gotlands infanteriregemente:</i>															
I vapentjenst: f. d. stamanstälde	—	1	—	12	—	—	—	—	—	—	1	—	—	14	
Öfrige beväringmän: stridande	247	300	224	198	193	247	240	239	236	211	212	199	—	2,746	
Sjukbärare	—	32	26	18	7	—	—	—	—	—	—	—	—	83	
I särskild befattning: f. d. stamanstälde.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Öfrige beväringmän.....	—	15	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	
Summa	247	348	256	228	200	247	240	239	236	211	213	199	—	2,864	
Gotlands läns beväring reserv	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2	
<i>Gotlands artillericorps (fältartilleri):</i>															
I vapentjenst: f. d. stamanstälde	—	—	—	71 ¹⁾	—	1	1	1	1	—	—	—	—	75	¹⁾ Häraf »Underbefäl af manskapet» 5.
Öfrige beväringmän: stridande	3	28	23	17	14	12	17	8	16	9	8	9	—	164	
Sjukbärare.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»Examinerade menige»: aflagt 1:e konstapeloxamen 4
I särskild befattning: f. d. stamanstälde.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	» 2:e » 8
Öfrige beväringmän.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	»Sjukvårdssoldat» 12
Summa	3	28	23	88	14	13	18	9	17	9	8	9	—	239	»Sjukvårdssoldat» 1
<i>Gotlands artillericorps (fästningsartilleri):</i>															
I vapentjenst: f. d. stamanstälde	—	—	—	42 ²⁾	—	1	—	—	—	—	—	—	—	43	²⁾ Häraf »Underbefäl af manskapet» 1.
Öfrige beväringmän: stridande	—	24	24	18	7	4	4	5	3	—	3	5	—	97	»Sjukvårdssoldat» 1.
Sjukbärare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
I särskild befattning: f. d. stamanstälde.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Öfrige beväringmän.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Summa	—	24	24	60	7	5	4	5	3	—	3	5	—	140	
Summa summarum	250	400	303	376	321	266	262	253	256	220	225	213	—	3,245	

Tab. 2. Landstorm.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Landstomsafdelningar.	13 klass.	14 klass.	15 klass.	16 klass.	17 klass.	18 klass.	19 klass.	20 klass.	Summa	Anteckningar.
Visby kompaniområde N:r 181	39	63	32	43	40	48	38	35	338	
Roma » N:r 182	26	28	26	28	31	28	30	29	226	
Tingstäde » N:r 183	38	40	41	28	36	41	40	25	289	
Lärbro » N:r 184	34	24	26	28	30	27	29 ¹⁾	29	227	1) 1 å krigstid i bevärningen i vapentjänst.
Klinte » N:r 185	28	22	27	32	24	27	27	22	209	
Garde » N:r 186	25	25	28	20	28	24	27	29	206	
Hemse » N:r 187	45	34	38	31	29	33	29	34	273	
Hafdhems » N:r 188	11	21	30	23	27	22	28	21	183	
Summa	246	257	248	233	245	250	248	224	1,951	

Tab. 3.

Särskilda befattningar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18				
																		Truppfdelningar och klasser.	Summa		Anteckningar.
																			af hvarje klass.	af alla klasser.	
Gotlands infanteriregemente.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	2	—	—	—	—	—	—	—	3	9	—	—	—	3	15	—	—				
	3	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	2	6	—	—				
	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	—			
Gotlands artilleri-corps.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Summa	—	—	—	—	—	—	—	1	3	12	—	—	—	5	—	21	—				

Visby den 10 februari 1890.

L. H. v. Hohenhausen.

Befälhafvare för Gotlands inskrifningsområde.

Vidimeras:

Josef Elert.

Regementsadjutant.

Hj. Åkerhielm.

Bilaga n:o 2.

Uppgifter rörande värnpligten inom Visby sjömanshus.

1:o. Enligt 1890 års inskrifnings-, beväring- och landstormslistor utgöras å sjömanshuset inskrifne:

värnpligtige, tillhörande beväringens 12 klasser	395
» » » reserv	1
» » » landstormens 8 klasser	113
	509.

2:o. Under vapenöfningarna nedanskrifna år har följande förhållande angående värnpligtens fullgörande egt rum:

	Närvarande.	Frånvarande med förfall.	Förfalloöst utoblifne.	Summa.
År 1887. I klassen	6	101	67	174
» II »	3	26	—	29
» III »	2	42	—	44
År 1888. I »	14	138	66	218
» II »	6	24	3	33
» III »	3	34	—	37
År 1889. I »	17	164	61	242
» II »	5	29	4	38
» III »	3	2	24	29
År 1890. I »	10	28	173	211
» II »	12	3	34	49
» III »	6	1	22	29

Rätt utdraget ur i Visby kompaniöfningens expedition befintliga rullor, listor och öfriga handlingar, betyggar

Visby den 1 november 1890.

Klas Ternstedt.

Kompaniöfningens befälhavare.